

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 213.

V Ljubljani, v torek 20. septembra 1887.

Letnik XV.

Kam pridemo?

(Konec.)

Toraj, ne za slovansko liturgijo, t. j. rimski obred z glagolico, ali izjemoma s kirilico, se potegujemo, „na to se ne more in se ne boče čehoslovansko in slovensko ljudstvo nikakor in nikdar sklicavalo, ker bi ž njo nikakor ne bilo pomagano“. „Čehoslovansko in slovensko ljudstvo hoče obuditi slovansko liturgijo po grškem obredu, t. j. kirilo-metodejsko cerkev, katero je imelo skozi stoletja in katero je le sili se umikajoč pustilo, le svojo dobro zgodovinsko pravico hoče v veljavo spraviti.“ „Nikakor pa ne boče zahtevalo slovanske liturgije po rimskem obredu, ki bi bila koncesija, ker take liturgije ni nikoli imelo, posebno pa ker je ta za narodno življenje zapadnih Slovanov brez cene.“ Kakor Ljubljanski „Parlamentär“-jev dopisnik vé, je na Slovenskem stranka, večinoma duhovniki, ki se poteguje za slovansko liturgijo po rimskem obredu, ali on upa, da se boče spreobrnila tudi ta stranka k boljšemu nazoru.

Ali pa bodemo dosegli narodno cerkev slovensko? Da! kajti „to je pač samo od Slovanov odvisno, ki pa so trdno sklenili narodno jedinstvo na kirilo-metodejski podlagi izvršiti“. Da je to spoznanje v slovenskem ljudstvu vkoreninjeno, splošno, nerazrušljivo, vemo že iz „Paberkov I“. Vprašali bodemo seveda najprej — propter pusillos — „rimskega patrijarha“. Sicer tega treba ne bi bilo, saj je jasno, da bi bila le dobrohotna volja zapadnih slovanskih rodov, če bi se z onim vprašanjem obrnili do „patrijarhalnega sedeža v Rimu“. „Vprašanje po uniji ali neuniji slovanske cerkve po grškem obredu odvisno je izključljivo od tega, kaj boče rekel Rim.“ Ako neugodno, pripisovati boče treba to pruskemu vplivu na Rim. Če bi Slovani indirektno kaj tacega zvedeli, še vprašali ne bodo. Slovanska cerkev se kar ustanovi. Ako boče rimski patrijarh zadovoljen, boče zjedinjena, če ne, pa ne. Bodemo videli, ali bodo v protestantskem Berolinu Rim za nas oškodovali.

Da Ljubljanski dopisnik „Parlamentär“-jev tako misli, že vemo: ob unirt oder nicht unirt! „Sl. N.“ si tega ne upa še glasno izreči, ali dosti razumljivo govori g. Yporej 6. sept. v „Sl. N.“: „Ako velja ohranjenje slovanskega plemena kot „suprema lex“, potem sledi neizogibno, da nam mora biti svet vsak kulturni pripomoček, ki je dosedaj vzdruževal in varoval isto slovansko pleme.“ Da je govor o slovanski liturgiji ali slovanski cerkvi, razvidi se bolj iz sledečega: „Nasprotno ne samo obdržati je Slovanom tak pomoček, kjer je dosedaj zaščital slovanske oddelke in večje skupine, ampak izposoditi si morajo v vsakem slučaju tak pomoček tudi oni oddelki slovanskega plemena, katerim so v teku zgodovine odvzeli tak pomoček ali pa, ki ga doslej še niso rabili itd.“

Država nam ne boče situosti delala. „Da se slovanska liturgija po grškem obredu z lepo, v oblikah dovršeno, cerkveno slovanščino in kirilico uvede, zato je že poskrbljeno, namreč z avstrijsko državno osnovno postavo od 21. dec. 1867, R. G. B. št. 142 (člen 14. in 15.).“ „Slovanska cerkev je toraj postavno priznana in prestop vanjo po postavi dovoljen.“

Slovenski in čehoslovanski narod pa svoje želje še ni izrazil, dosedaj govorili so le časopisi — pač! „Parlamentär“ piše: „Nek Praški list piše: Dne 31. julija postavil se je v Melniku na Češkem vpričo mnogobrojne množice slovanskega naroda temeljni kamen novega mostu čez reko Labo. Slovesnost je izzivala veliko zanimanje, ker je vpričo deželnega maršala Jurija kneza Lobkovic, duhovščine, deželnega poslanca Kučere, župana Haupta itd. Melniški advokat dr. Franc Tieftrunk te besede spregovoril: Sveta apostola Slovanov Ciril in Metod blagoslovita to delo; Bog daj, da bi že v najbližjem času čez ta most romali mnogobrojni tisoči pobožnih Čehoslovanov v prvo slovansko cerkev Melniško k staročastitljivi kiril-metodejski službi božji. — Mi konstatujemo prvi pojav čehoslovanskega naroda po zopetni vpeljavi grško-slovanske liturgije.“ Dr. Tieftrunk — čehoslovanski narod!

Že „Parlamentär“ nima pravega pojma o cerkvi, zato tudi ne posebnega spoštovanja do nje, služi mu le kot „delokrog“ za narodne poskuse, in ž njim enih misli je tudi g. Yporej, ki piše v ravno isti razpravi:

„Teh kulturnih pripomočkov (govori med drugim tudi o slovanski liturgiji in cerkvi) se je Slovanom držati še potem, ko bi jih zapadna kritika opisovala kot nazadnjaška, ali še celo potem, ko bi bili sami Slovani jednakega prepričanja, pa bi ne vedeli, s kakim drugim pomočkom za ohranjenje jednake veljave bi nadomestili obsojeni doslej vspešni kulturni pomoček!“

To se pravi po domače: S cerkvijo, z vero, v današnjem prosvitlenem veku za ohranjenje slovanskega plemena delati poskuse je dovoljeno. Vera, cerkev, rimski patrijarh, slovanska plemena: vsi morajo v prahu moliti narodnega malika! Vederemo!

—8—

Čehi in Nemci.

15. septembra je „Politika“ praznovala 25letnico svojega obstanka. Tem povodom poslal ji je voditelj češkega naroda, dr. Lav. Rieger, pozdrav v obliki objave. On piše: „Ko je solnce prostosti prodrlo oblake absolutizma, bil je naš narod brez glasila in orožja. Prva naloga je bila voditeljem naroda, da si ustanove glasilo, ki bi za-nje govorilo, zastopalo njihovo pravo. Marljivo so delali v ta namen, z velikim trudom so ga dosegli; kajti naš narod mora vse s težavo doseči.“

Absolutizem je gospodaril s centralizacijo, birokracijo in germanizacijo. Naš narodni duh hotel si je z mlado prostostjo priboriti pravico samodoločbe, samovladja naravno in zgodovinsko nastalih narodnih krogov in skupin; uveljaviti je hotel enako spoštovanje vsacega naroda in narodnosti v državnem življenju in združitvi v soglasje z državnim življenjem. Tega nauka, kojega si je naš narod zapisal kot narodno enakopravnost v besednjak političnih načel in

LISTEK.

Dolenjski župan.

II.

Že kot bosopet deček je župan razodeval bister duh in kazal nekaj ponos. Nikakor ni hotel trpeti, da bi ga kdo imel za norca.

Nekega dne je kot pastirček pasel domačo živino poleg okrajne ceste. Kar prijezdi na čilem konjiči grajščak Kárlovec od grada po dolini. Županov Francek je bil prijazen do ljudi, gospoda Kárlovca spoštljivo pozdravi in vpraša: „Gospod, kam pa tako naglo?“ Grajščak pa se zadere nad otrokom: „Kaj tebi mar, paglavec!“ — Kárlovec komaj za streljaj daleč po cesti odide, kar veter potegne in mu slamnik z visoke glave odnese. Brž pokliče pastirčka proseč ga, naj mu slamnik pobere. Francek pa se moško odreže: „Kaj meni mar Vaš slamnik!“ — Kárlovec ves srdit zaradi pastirčkovega odgovora prijezdi in fantiča z usnjato šibico ošlata, pa tudi mladi župan je bil urnih rok, zavihti svoj bič in grajščakovega konja takó osmuka, da se je jezdec komaj obdržal v sedlu. Odkar ga je bil muhasti Francek takó iz-

plačal, je imel Kárlovec vedno piko nanj in je to zamrzo tudi pozneje razodeval, ko je bil pastirček postal samostojen gospodar na županiji. —

Županov Francek je bil zgodaj zgubil očeta in mater. Ker je bil edini sin, mu ni kazalo družega, kakor izbrati si tovaršico zemeljskega potovanja. Prekoračil je bil takrat ravno 20. leto. Izbirajoč si nevesto, ni gledal na lepoto in bogastvo, ampak samo na to, da dobi pošteno dekle in pridno gospodinjico k hiši. Šemetova Mica iz Zaboršta je bila devica taci lastnosti. Privolila je v zakon z županovim Francetom. Ženitovanjsko pismo je bilo brž in na kratko narejeno. Nevesta prinese k hiši 100 kron, pa škrinjo. Eden za drugim pododovata. Ako žena prej umrje, smejo njeni zlahtniki vzeti škrinjo z vsem, kar je v njej. Pač zlati časi, ko pri ženitbah ni bil edino le denar merodajen faktor, kakor je dandanašnji, ampak se je v prvi vrsti oziralo na deklisko poštenost, pridnost in delavnost, pa na dobro ime hiše, od kođer se je jemala nevesta. —

Župan je bil res dobro pogodil, zakaj celih 53 let je živel s svojo ženo v najlepši edinosti. Nikdar ni bilo prepira med njima. Včasih je nalašč staro malo podražil, pa le zato, da jej je na njen odgovor še kako bolj nagajivo nazaj zasulil. Zato je večkrat

dejala mati županja, da njen France nikoli ne bo prišel do prave pameti. Občudoval sem ljubezen in slogo teh dveh starih. Ker je bil njun zakon brez otrok, sta se tembolj eden družega oklenila. Bila sta res oba eno srce. Na starost je bila mati županja oglušela in treba je bilo dobro glasno govoriti ž njo, svojega moža pa je vsako besedico razumela, dasi je navadno skoraj tiho govoril. Na ustih mu je brala vsako besedico. —

Imela sta vsak svoj denar posebej. Kar je župan iztržil za žito in živino, je šlo v njegovo škrinjo, kar je mati izkupila za maslo, jajca in kuretino, je romalo v materino škrinjo. Prihranila si je bila tudi ona precej lepo svotico podpavčnikov. Zнала je pa tudi gospodinjiti, da je bilo kaj. Dasiravno je bila že 70 let stara, ko sem jo prvič videl, vrtila se je po hiši in kuhinji, kakor bi imela komaj 20 let za seboj. Masla je kar cele kebljé nacedila, perutnine pa je bilo toliko krog hiše, da ni bilo kam stopiti: rac, pur in piščancev. Kadar je bila v Litiji kaka večja slavnost, poslali so vselej k županji v Dolenjovas po kuretino. Še prav nevoljen sem bil enkrat na mater, da je bila tri lepe purane o priliki slavnosti bivšega glavarja Festenaka — kakor so mu kmetje dejali — v Litijo prodala.

ki je temeljna postava naše države, še danes mnogi ne razumejo; javno ga pobijajo ljudje, ki se imenujejo prostomisljake in ustavoverce. Tu je bilo treba delati, učiti, boriti se.

Toda absolutizem je s silno germanizacijo od-tujil naš narod samemu sebi v toliki meri, da je bil njegovim sinovom, osobito v višjih krogih, jezik narodnega glasila nerazumljiv, ali vsaj težko pristopen. Da tudi te opominjajo narodne dolžnosti, da jim pojasnijo ideje in težnje lastnega naroda, to je bila prva naloga naših rodoljubov. Tako se je ustanovila „Politika“. Njena naloga je bila, da tolmači politične nazore in težnje našega naroda onim narodom, ki niso razumeli našega jezika, da vsestransko zastopa naše pravice proti zatiranju in krivici. V vsem tem sme „Politika“ reči samozavestno: Nekaj sem dosegla!

Pa imela je še drugo nalogo. Divno lepo, blagoslovljeno ozemlje, katero obseza češka krona in ki je najbogatejši biser habsburške države, združuje dva naroda, ki sta po stoletni skupni osodi, z mnogostevilnimi duševnimi in materialnimi koristmi, mnogoterimi krvnimi vezmi tako skupaj vzrasla, da je njuna ločitev skoraj nemogoča, ne da bi se odškodovale njune najvažnejše koristi in moči. Vendar se je v naši lepi domovini unel obžalovanja vreden in trajen prepir med brati. „Politika“, ki govori v jeziku drugega brata, mora posebno sedaj v tem prepiru posredovati in pojasnjevati. Da tako dela in z vspehom dela, je moja odkritosrčna želja in gotovo tudi drugih zastopnikov našega naroda. V prepiru, ki traja že tako dolgo in silno, prekoračila se je meja morda že tu in tam; na obeh straneh moramo mnogo pozabiti. Mi smo pripravljene to storiti in celo naši nasprotniki ne morejo danes več dvomiti, da resno želimo spravo.

Treba je pred vsem nasprotni stranki podati jasno podobo naših zahtev, da ne bodo pri jasnem dnevu strašili ljudi krivi nazori o tem, kar morda ta ali oni namerava. Jaz mislim — in rad se dam poučiti in zavrtni — da so naše nasprotnike prevzele nevarne zmote. Te morajo spoznati, popraviti in se jim odpovedati. Hegemonijo enega naroda hočejo proglasiti kot državno načelo, dočim mi zastopamo v ustavi postavno zajamčeno enakopravnost. Kdo je toraj ustavoverec? Liberalci so, obsojajo absolutizem, njegove bėznice in orožnice — a oglašajo se kot njegovi dediči in zahtevajo kot prisestovano pravico za svojo narodnost ono krivico, katero smo mi Slovani toliko časa trpeli. Kjer mi zahtevamo, da se odstrani krivica absolutizma, tam ugovarjajo, češ, da delamo krivico njihovemu dozdevnemu položaju. Kar sami za-se terjajo kot privilegij, o tem hočejo prepričati svet, da je državni namen in državna potreba. Celó nas, ktere želé zatirati, hočejo pregovoriti, da bi odobraval njihovo zatiranje; včasih so tako priprosti, da smatrajo to kot mogoče. Mi hočemo ustavno gospodstvo, in to more biti le od večine v pravi in ustavni obliki izražena narodova volja. Oni pa hočejo ustavno življenje, v katerem gospoduje manjšina. Jaz toraj mislim, naj bi se na obeh straneh zadovoljili s tem, da sporazumno najdemo pravo obliko, da večine ne bodo več rušile pravic. Ako na obeh straneh vestno

in lojalno spoštujemo pravice in kolikor móči uvažujemo načelo proste samodoločbe in samovladanja, našli bomo jamstvo svojih pravic in vspešnega narodnega razvoja; srečno se bo rešilo preporno vprašanje, ki nas vse muči in slabi.

„Politika“ naj bi na to delala po svojih močeh. Namen njenih založnikov ni materialni dobiček. Ni in ne bo glasilo jedne politične frakcije, še manj pa posameznega moža; noče in ne bo hodila na desnem ali levem krilu, marveč izražati mora težnje, voljo in prepričanje celega naroda, kakor je naglašajo njegovi poklicani zastopniki. Narodu ne smé ukazovati, marveč mu služiti, ne svoje, temveč skupno voljo naroda zastopati in izgovarjati. Dobro pravo naroda zagovarjati s plemenitimi mislimi in dostojno besedo, pospeševati blagor dežele, razširjati spravo med obema narodoma na podlagi enakopravnosti, to je bila vedno in ostane njena lepa naloga.

Želim toraj srečo pri starem poklicu v novem četrletju!

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. septembra.

Notranje dežele.

Pri dvadnevni volitvi v češki deželni zbor za mesto Budejevice, ktere se je udeležilo 2420 izmej 2750 opravičenih volilcev, zmagal je nemški liberalce Schier s 1363 glasovi proti češkemu kandidatu.

V Terlagu na *Tirolskem* priredila je duhovščina veselico, ktere dohodek je bil namenjen za napravo novih cerkvenih orgelj. Pri predstavi sodelovala je tudi godba, ki je vedoma ali nevedoma začela naenkrat igrati Garibaldinijevo potnico. Nekaj navzočih Lahonov pa je pričelo tu izzivno ploskati in kazati očitno takó svoje iredentovsko mišljenje. Duhovščina, kakor tudi navzoče občinstvo bilo je vsled tega primorano, da je v „Gazzetta di Trento“ javno izrazilo svoje grajanje takemu početju. Veselčni odbor pa se je v istem listu opravičil, da je godba igrala brez njegove vednosti in volje ono potnico. Kedaj bo pač konec iredentovstvu v Avstriji? Skrajni čas je, da se vsem tem ljudem pokažejo vrata v lahonski raj, po katerem tako željno hrepené!

Sedmograški Rumunci nameravali so povodom cesarjevega bivanja pri vojaških vajah izročiti mu tožbe o zatiranju svoje narodnosti. Da bi se pa kaj tacega proti Madjarom ne zgodilo, iznašlo je ministerstvo brž svoje sredstvo. Kakor poročá „Egyertes“, ukazal je minister Szechenyi rumunskemu metropolitu Mironu Romanu, naj se dotična deputacija pokloni vladarju še le v Kološi, ne pa v Devi. In v istini pogrešamo med deputacijami, ktere je cesar vsprejel v Devi, ono rumunskega duhovništva. V Kološi pa je vseučilišče, kojega slušatelji so znani madjarski hujskači, ktere bi vladarjeva navzočnost brčkone malo brigala, da ne bi zoper take odposlanec demonstrirali na vse mogoče načine. Kako vzgledno pač spoštujejo Madjari vsem narodom zajamčeno ravnopravnost! Celó cesarjeva osoba jim je premalo sveta, da ne bi je rabili za svoje samopašne namene!

V *Budimpešti* odkrili bodo dne 29. t. m. v cesarjevi navzočnosti Deakov spomenik.

Vnanje države.

Papež podaril je velike rede: *turškemu* ministru notranjih zadev Munizu paši, naučnemu ministru Murifu paši in drugim odličnim diplomatom.

Tako je n. pr. vselej, kadar je prišel davke plačevati, stotak tje ponudil. — Gospod davkar si vsteje davek od županove kmetije z dotičnimi dokladami, ostanek pa mu izplača s samimi šestiacami. Mislil si je davkar: Župan ljubi srebrnino, naj jo pa nese domu v Dolenjovas, da mu bodo žepi popokali pod srebrno težo. Župan se brani, za kakih 70 gl. šestice vzeti, pa vsi ugovori so zastoj. Davkar pravi, da se je drobiža v blagajnici preveč nakopičilo in ga mora spraviti med ljudi. Župan razvije zeleno svojo žepno ruto, šestice vkup podrgne ter gre z drobižem iz pisarne. Pa že po stopnicah gredoč si izmisli, kako se bo najlozje šestice iznebil, da mu jih ne bo treba skoraj 1½ ure daleč nositi. Pred „kloštom“ Zatiškim se vsede na kamen in vsacega memogredočega vpraša, kam da gre. Kdor je dejal, da gre davke plačati, mu je brž župan svoje šestice posilil in v dobri uri je bil ves drobiž za bankovce zamenjal. Davkar se je jezil nad kmeti, kakó da mu danes sam drobiž prinašajo, ker je imel dosti dela s preštovanjem. Kmetje pa so dejali, da pri vratih mož sedi s polno ruto šestice in vsakemu bankovce zamenja. Davkar se je seveda togotil natihoma nad dolenjskim županom, ki mu je táko umesil, konečno je pa vendar-le moral drobiž zopet v blagajnico zapreti. Bog, da ga ljudje prinesó!

Oče župan je s svojim denarjem plačal davke, posle in večje hišne stroške. Mati je morala pa sebi in deklam na svoje stroške obleko omisliti. Kar je denarja preostajalo, je bilo v varnem kotiči na dnu skrinje. Srebrnino sta ljubila oče in mati. Oče župan je rad kupoval tolarje, mati pa srebrne pasove, kakor jih še zdaj po Témeniški dolini nosijo bogatejše kmetice ob cerkvenih shodiščih in ženitovanjih. Mati županja je imela 5 ali 6 tacih pasov v svoji lasti.

Neko leto je bil počil glas, da bo srebrn denar čisto ob veljavo in vse je hitelo srebro za papir zamenjavati. Župan pride v Zatičino kjer ga pri davkarji dva gospoda opomnita na pretečo nevarnost. Vedela sta, da ima župan dokaj srebrnega denarja. Župan pa potegne svojo listnico iz kamižole, vrže tri stotake na mizo rekoč: „Tu mi naštejta za 300 gl. srebrá, če ga kaj imata! Če se vidva bojita zanj, jaz se nič. Srebro bo imelo zmirom svojo vrednost. Kaj hočete s papirjem? Iz ene srajce se naredi lahko dva milijona bankovcev!“ — Tako se je odrezal župan in zopet stotake potisnil v svojo listnico, ker mu nista mogla gospoda s tolarji postreči.

Gospodje uradniki župana niso mogli, ker jim je včasih katero preveč po domače zarobil. Kaj so mu enkrat napravili? Župan se je včasih rad pobahal.

Turčija vsprejela je *srbsko* noto o železnični zvezi Solun-Vranja zelo ugodno ter obljubila, da bo takoj zgradila zvezo, ne da bi čakala, kedaj bo bolgarska proga gotova, kakor hitro bo sklenjena pogodba o poslovanji proge od Uesküba do srbske meje.

Bolgarska vlada uvedla je tiskovno cenzuro. Karavelova in Cankova glasilo „Tirnovska Konstitucija“ je prenehala. Knez sprejel je grškega zastopnika. Avdijenca pa je imela isti značaj, kakor obisk grofa Sonnaza in pl. Buriana. Italijanski knez Borghese razgovarjal se je s knezom dne 17. t. m. Toda tudi to obiskovanje je brez političnega pomena, ker potuje knez kot zasobnik v svojo zabavo. Nikolajev imenovan je kneževim pribočnikom in poveljnikom Plovdivskega vojnega oddelka.

Nemčija ni zadovoljna s tem, kar je storila *bolgarska* vlada v njeno zadoščenje. List, ki je razžalil podkonzula, je prepovedan, vrednika zasleduje postava, prefekt Mantov zgubil je svojo službo. „Havasovo izvestje“ poroča vrhu tega, da so vsa poročila o razžaljenju nemškega podkonzula pretirana. Kaj hoče tedaj Bismarek drugega, kakor zasesti bolgarska pristanišča ter utrditi upliv Nemčije na Balkanu proti Rusiji. Ko bi ne bili Ruščuškega zastopnika razžalili, dobil bi se bil drug vzrok, ali pa bi ga bil Bismarek sam skoval.

Poluradni *ruski* „Nord“ razpravlja sestanek nemškega in ruskega vladarja. Trdi, da bi tak sestanek ne imel nobenega političnega pomena, sploh pa so bile dotične vesti neresnične. Rusija dobro vé, da jej zveza z Nemčijo ni koristna, da Bismarek ni zanesljiv in zvest prijatelj. Dokaz temu trocarska zveza v Skjernevicah, o kateri se je toliko govorilo in pisalo, ki pa je ostala le prazna fraza na papirji. Rusija zasleduje svojo lastno in samostojno politiko ter si hoče ohraniti prostost na vse strani, to jej donáša največ hasni.

Ker se je v bližini Herata prikazal Ejub kan, pretrgala je *afganistansko-ruska* mejna komisija svoje delo ter za nedoločen čas odložila. — Govori se, da ima Ejub kan že 3000 oboroženih pristavev okrog sebe. Zbirajo se pri Kalai-Zaluru. — Teheranski šah dovolil je zapuščeni obitelji Ejubovi in ženam ter otrokom družih ubežnikov zdatno podporo iz lastne blagajne.

Berolinski „Post“ poroča se iz Berna v Švici: Ko so odkrili slovesno spomenek v Bernu slavnemu prirodoslovcu Horace-u, napil je govornik Bernskega kantona republikanski sestri *Franciji*. Temu odgovoril je navzoči francoski minister Spuller med drugim: „Francija ne hrepeni po tem, kar ni njeno, vendar pa želi ter bo posvetila vse svoje moči v to, da si pridobi zopet zgubljeno svojo lastnino.“

„Times“ se jako zadovoljno izraža o srčnem vsprejemu angleškega brodovja v Benetkah in Trstu. Anglija želi prijateljstva z vsemi sosodnimi državami, vendar bi bila velikega pomena osobito zveza med *Anglijo, Italijo* in *Avstrijo*. Tudi je veliko lažje za Anglijo, ohraniti dobre razmere s tema državama, kakor pa z nekterimi drugimi velesilami.

Anglija in *Francija* sporazumeli ste se glede nadzovanja Sueskega prekopa; izročilo se bo mednarodni komisiji, sestavljeni iz vseh generalnih konzulov v Kajiri pod predsedstvom najstarejšega generalnega konzula. Komisija sešla se bo enkrat na leto. Tehničen odbor določil bo nevtralno ozemlje. Dognati je treba še organizacijo vojne, ki bi varovala nevtralnost prekopa. Vojna brojla bo najbrže blizo 2000 mož.

Labouchère je, kakor znano, napadel *angleško* vlado v spodnji zbornici zaradi dogodkov v Michelstownu. Pri tem pa je iz lastne skušnje opisal postopanje *irske* policije: Ko je policija ustrelila ter so se žrtve krvave vile v cestnem prahu, hitel je Labouchère v policijsko vojašnico ter prosil nadzornika, naj preišče puške, da se poizvé, kdo je streljal ter tako izvršil umor. „Kaj mislite“, zarenčal je nadzornik nad njim, „da si bom dal od Vas zapovedovati!“ Labouchère mu je odgovoril na to, da bo opozoril angleški parlament in narod na njegovo postopanje. „Kaj?“ kričal je nadzornik, „Vi se predrznete mi žugati? Ako se takoj ne odpravite, pokazali Vam bodo moji ljudje pot.“ Labouchère je odšel. „Bil sem na Poljskem“, nadaljeval je Labouchère svoj govor v zbornici, „bil sem v Lombardiji in Franciji, reči pa moram le to, da celó Prusi niso toliko despotični in arogantni, kakor je irska policija. Z Irsko ravnajo, kakor z obsedno deželo. V njej gospodari le policijsko orožje, ljudstvo pa je brez pomoči. Nadtajnik s svojimi tovariši je posredno kriv dogodkov v Michelstownu, neposredno pa sta jih zakrivila policijski sodnik Seagrave in policijski nadzornik Browrigg, in ta dva moža obdolžujem tukaj navadnega nameravanega umora.“ Zaprti O'Brien dobil je iz Amerike brzojav, da mu pošiljajo 1000 gl. Odgovoril je, naj izročé ta znesek župniku Michelstownskemu, da ga razdeli med sorodnike ubitih žrtev. — Dublinski nadškof Wash poslal je tretje pismo o irskem vprašanju listu „Freemans Journal“. Glasi se: „Eden izmed načrtov, ktere so posestniki pri zadnjem svojem zborovanju predlagali v olajšanje svojih bremen, je ta, da bodo prosili državo pomoči, naj jim dovoli posojila, da plačajo na posestvih vknjižene dolgove isto tako, kakor je tudi pripravljena dajati denar najemuikom. Stališče zadnjih pa je vse drugače. Javen denar ne more se posoditi brez jamstva za poplačanje. Najemuniki, ki bodo postali posestniki, ponudijo lahko

tako varnost deželi, prejšnji posestniki pa, kojim je odkupila država njihove pravice ali deloma ali popolnoma, nimajo sedaj ničesa, kar bi se moglo smatrati jamstvom. Zaradi tega pa jim tudi ne more vlada dovoliti posojila.

Grški princ Jurij služboval bo leto dni pri danski mornarici, potem pa bo vstopil v dovršenje svoje mornarske izvežbanosti za tri leta v angleško mornarico. Med tem časom potoval bo tudi okrog zemlje.

V **Chicago** obsodilo je sodišče na smrt več **anarhistov**. Kakor se poroča dne 18. t. m. brzojavnim potom iz Novega Yorka, vrše se skrivna posvetovanja tukaj bivajočih anarhistov, da bi sklicali velik občen shod, pri katerem naj bi se protestovalo proti obsodbi tovarišev.

Izvirni dopisi.

Iz Starega trga pri Poljanah, 16. septembra. Dne 14. sept. imeli smo pri nas sv. birmo. Že na predvečer zbralo se je na meji naše starodavne župnije mnogo občinstva, da vidi in pozdravi svojega prevzvišenega nadpastirja. Ko se pripeljejo knezoškof v spremstvu dveh dekanov na mejo naše župnije, pozdravi jih prvi naš občeljubljeni okrajni glavar, visokorodni g. marquis Gozani. Nato pristopi g. učitelj Kristij Engelman z g. županom Bižal-om in jednim občinskim odbornikom, ter s kratkimi in pristrčnimi besedami pozdravi v imenu štirih občin in v imenu župnijskega predstojništva prevzvišenega kneza, koji se obema prijazno zahvalijo. Potem jih spremimo pod mnogimi krasnimi slavoloki v veličastnem spremstvu osmih parov jahčev v narodni Poljansko-hrvatski noši z rudečimi kapičami in širokimi rudečimi pasovi, med zvonjenjem in pokanjem možnarjev, do župne hiše, kjer pod veličastnim slavolokom z napisom: „Slava! kličejo Poljane, iz srca Vam vdane“ — pričakuje svojega višjega pastirja g. župnik z g. kapelanom in šolsko deco. Vsi jih spremimo v cerkev sv. Jožefa, kjer jim dá domači g. župnik blagoslov z Najsvetejšim, in potem v župnijo.

Drugo jutro ob 1/2 9. uri pričnè se škofovska sv. maša, potem govor, v kojim nam višji pastir in učenik s prelepimi ter v srce segajočimi besedami kažejo, kaj nam bodi sv. križ, da nam je in bo sv. križ čast, tolažba in največa sreča na tem in onem svetu. Mnogo lepih naukov zasadili so nam vsem v srca.

Po škofovskem govoru podelili so višji pastir zakrament sv. birmo 433 otrokom. — Ta dan bila je potrjena v sv. veri tudi neka tu živeča Švicarka po imenu Wist, koja se je pred letom odpovedala protestantizmu ter pristopila v sv. katol. cerkev. — Vse se je vršilo pri lepem vremenu in v najlepšem redu.

Ta dan bil je v istini za nas, pa tudi za naše sorodne brate Hrvate onstran Kolpe praznik veselja, prava binkoštna nedelja, kajti z dovoljenjem mil. g. knezoškofa potrjeni so bili v sv. veri trije otroci iz sosedne hrvatske Brod-Moraviške župe.

Prekratki so nam bili trenutki bivanja našega milega vikšega pastirja v sredi vernega in vdanega jim Poljanskega naroda. Teško smo se ločili, želeč jim na daljšem apostolskem potovanju varstva Najvišjega. Spremili smo jih po isti poti ter v istem krasnem spremstvu, kakor pri dohodu, s srčnimi željami in prošnjami, da nam jih varuje Bog.

Iz Trsta, 14. septembra. (Angleško brodovje v Tržaški luki.) [Konec.] Danes zjutraj šel je zastopnik namestnika, dvorni svetovalec Rinaldini, spremljan od namestnikovega tajnika pozdravit na ladijo „Surprise“ vojvodinjo Edinburško. Ob jednom so jo pozdravili angleški podkonzul, FML. bar. Kober, kontre-admiral Pelzel in mestni župan Bazzoni; poklonili so se tudi zetu angleške kraljice, markizu of Lornu. Mestnemu županu sta visoka gosta ob tej priliki tudi obljubila, da se vdeležita slavnosti, njim na čast prirejene.

Bilo je večeraj jako polno ljudi ob obrežji, opazujoč posebno angleške mornarje odhajajoče iz mesta na vodne gradove, in ko so prihajali ž njih na suho. Tudi tujev smo precej opazili v mestu, ki so vsi jako zvedavo gledali za tujimi pomorščaki ali „rudečo-bluznimi“ pešci. — Posebno je bilo pa dosti ljudstva zbranega vedno na glavnem trgu, kjer so gledali priprave za večerno slavnost.

Ker je bil program slavnosti naznanjen samo za čas lepega vremena, mislil si je marsikdo, da v

sredo ne bo de neč, ker se je okoli 2. ure vlila jako velika ploha in tudi potem še nekoliko časa deževalo. Proti večeru pa se je vendar zopet nebo zvedrilo in zjasnilo. Zato se je ljudstva nabiralo proti večeru vedno več in več na glavnem trgu pred municipijem. Da se je po redu vse godilo, skrbela je policija, koja ni pustila nobenega na veliki trg drugod, kakor po naznanjenih ulicah in po teh tudi nobenega nazaj.

Razsvitljava je bila jako lepa; na trgu pred mestno palačo sta bila dva velika razsvitljena kandelabra z neštevilnimi raznobojnimi krogli v podobi velikih bouquetov; vodnjak, soha razsvitljena, kakor bi se vila po njej kača, na vrhu pa obdana z bliščečo krono. Ravno nasproti magistratu ob mestnem vrtu pa se je bliščal dolg slavolok, predstavljajoč staro mestno hišo, imajoč na sredi pozdrav iz ognjenih črk „Salve“. Dalje so bila tudi lepo razsvitljena poslopja na obeh straneh trga — na desni strani trga palača, kjer je kazina „Schiller“, in dalje palača namestništva; na levi palača Pitteri z rudečo razsvitljavo; pred kavarno „Flora“ je bil lep razsvitljen slavolok s krono in pozdravom „Welcome“; dalje proti morji je bil lepo razsvitljen „hôtel Garni“ in palača Lloydova; pred sledujo je iz prvega nadstropja sipalo svoje žarke razsvitljajoče solnce. — Ob „molo s. Carlo“ so bile vse ladije razsvitljene z lampijoni, Lloydove in tudi tuje, katerih luč se je jako lepo v morji odsvitala. V „Novi ulici“ bil je tudi krasno razsvitljen angleški konzulat in nad vratni imel zopet angleški pozdrav „Welcome“.

Ob 8. uri se pri malem ključu „Savitá“ izkrcajo visoki gostje: vojvoda in vojvodinja Edinburška, prince Jurij Walleški in Ljudevit Battenberški, markiz of Lorne in dvorno spremstvo; godba 61. polka zaigra angleško himno „God save the Queen“, častna kompanija lovcev prezentira in sedaj se približajo vojaški in civilni poveljniki ter angleškega konzulata osobe; konzul predstavi posamezne in potem se podajo gostje v dveh vozéh proti mestni palači, pred njimi pa peš konzul in njegovi uradniki. Vojvoda je bil v admiralski uniformi z Leopoldovim redom, prince oba v pomorski, markiz of Lorne pa v salonski obleki.

Pri vходу v mestno palačo pozdravi visoke goste župan Bazzoni, pri vходу v mestno dvorano pa njegova hči gospa Glanzmann, soproga tovarnarja v Tržiči na Gorenjskem, podá vojvodinji lep šopek. Visoki gostje tukaj nektare nagovorijo, potem pa pridejo na balkon; sedaj pevci zapojó in godba zaigra angleško himno. Med tem se je napolnila tudi dvorana z odličnimi osebami vojaškega, uradniškega, kupčijskega in drugih stanov. Potem so se gostje še z nekerimi pogovarjali in se menda posluževali najbolj neitalijanskega, temveč nemškega jezika. — Pri obedu ste bili napitnici našemu cesarju in angleški kraljici. Bilo je okoli 10. ure, ko je bil končan s cesarsko himno program slavnosti, in visoki gostje so zapustili municipij, zahvaljujoč se županu za krasen sprejem in zatrjujoč, da niti v Benetkah niso kaj tako krasnega videli kakor tukaj. Podali so se ravno tako kakor prej v kočijah do morskega brega. Višji angleški častniki so zatrjevali, da bodo jako veseli, če pride mnogo ljudstva brodove gledat, da bodo tako mogli vsaj malo povrniti, ker so bili tako častno sprejeti.

Danes zvečer bode gostom na čast predstava v gledišči „Polytheama Rossetti“; jutri popoldne ob 4. uri pa bode ravno tam dobrodelen koncert za angleške mornarje; sodelovala bode godba admiralske ladije „Aleksandra“; program obsega osem točk in končuje se z angleško in avstrijsko himno.

V soboto pa bodo šli visoki gostje s posebnim vlakom v Postojino pogledat tamošnje podzemeljske lepote.

Iz Radgone, 16. septembra. (Učiteljski veliki shod.) Dne 15. t. m. zbralo se je tukaj blizo 300 učiteljev na veliko zborovanje. Razpravo o „Slovenskih Goricah“ štajarskih imel je g. učitelj Nedok v zemljepisnem, geološkem, zgodovinskem in kulturnem oziru. G. učitelj Šetina razmotraval je učitelja v vojaški suknji in se je konečno sprejela sledeča resolucija: 1. Polajšave, ki jih imajo sedaj učitelji gledé vojaštva, naj od prve do poslednje odpadejo, na njihovo mesto stopi naj pa jednoljetno prostovoljstvo. 2. Vojaški učitelji (poučevalni naredniki), to so namreč tisti naredniki, ki so napravili na kakem učiteljski poskušnje za učitelje in sedaj po vojaških zavodih poučujejo, naj se uvrsté med vojaške uradnike in naj se jim dá primerna uniforma. 3. Učiteljem po

kmetih naj se dá prilika, da si pridobé častniško dostojanstvo v črni vojski. 4. V slučaju mobilizacije dobiva naj učiteljeva žena, oziroma družina, ako je mož na vojski, tri četrt, učitelj sam pa, naj bo oženjen ali samec, četrt tiste plače, kolikor bi mu je bilo določene v pokoji, ako namreč dotični učitelj ni ob vojski med častniki. 5. Če je pa učitelj častnik, odpade pri njem četrt omenjene plače, pač pa naj vleče družina navedene tri četrt plače. 6. Družina naj obdrži ves čas določeno ji naturalno stanovanje, kolikor časa je mož na vojski. 7. Vdovam in sirotam, katerim so očetje učitelji kot vojaki na vojski padli, izplačuje naj se postavna pokojnina, oziroma vzgojnina, tudi če oče ni še doslužil deset let kot učitelj. 8. Tistim učiteljem, ki so prišli pohabljeni iz vojske domú in niso več za službo, izplačuje naj se popolna pokojnina.

Gledé počitnic oglašil se je g. učitelj Slana, in sklenila se je sledeča resolucija: 1. Prehuda vročina v šolski sobi pouku ni umestna ter mu je jako škodljiva. 2. Iz zdravstvenih, pedagogičnih in praktičnih vzrokov je potrebno, da se poučevanje preloži vsled hude poletne vročine na hladnejši čas. 3. Dela naj se na to, da se vpeljejo za vse šole po deželi 14dnevne skupne počitnice.

Letno poročilo dijaške kuhinje v Ptujih v samostanu čast. gg. oo. minoritov za šolsko leto 1886/87.

Počitnice se nagibajo h koncu, novo šolsko leto je pred durmi. Slovenski dijaki prišli bodo zopet v uke in trkali na naša vrata proseč hrane. Kakor lani, odprli jim bomo tudi letos gostoljubno samostanska vrata, deleč jim vsakdanjega kruha. Redka požrtvovalnost slovenskih rodoljubov, nenađejano tekmovanje prijateljev učeče se mladine v dološiljanji blagodušnih milodarov, vspešno in blagonosno delovanje dijaške kuhinje v prvem letu njenega obstanka, vzbuja nas, da vstrajamo še v prihodnje v prid svoji učeči se mladini in mili slovenski domovini.

Predno pa nastopimo drugo šolsko leto, dolžnost je naša, podati blagim našim podpornikom kratko letno poročilo o delovanji in stanji dijaške kuhinje v Ptujih. Naravnost izpovemo, da storimo to z odkritosrčnim veseljem in blagodejuem zadoščenjem. „Finis coronat opus.“

Izkazovali smo sicer mesečno v teku šolskega leta po treh slovenskih časopisih prejete darove s častitimi imeni velikodušnih darovateljev, objavili smo tudi že njih imenik z doneski vred v programu nižje gimnazije Ptujске za šolsko leto 1886/87, vendar smatramo kot svojo domovinsko dolžnost z ozirom in v korist našega velevažnega in ljudomilega podjetja, kakor tudi z ozirom na nektare pomanjkljivosti napominanega gimnazijalnega izkaza, da podamo slovenskemu občinstvu obširnejše letno poročilo, ter položimo natančen račun o našem prvoletnem poslovanji.

Hočemo pa s tem javnim poročilom učeči se slovenski mladini ne samo njenih pravih prijateljev, iskrenih ljubiteljev imena imenovati, temveč do njih v njenem srci čut hvaležnosti in pijetete vzbuditi in gojiti.

Upamo tudi in uverjeni smo, da na ta način našemu človekoljubnemu podjetju ne ohranimo ne le starih podpornikov, nego tudi novih pridobimo.

Želimo pa tudi, naj izvé svet, da imajo Slovenci za učečo se mladino čuteča srca in radodarne roke, naj se osvedoči, da slovenski rodoljubi ne nosijo rodoljubja samó na jeziku, nego v srci, v dejanji kazoč rodoljubnost svojo.

Ptujška dijaška kuhinja pa je tudi v prvem letu svojega obstanka glasna priča, kaj premoremo s svojimi skromnimi močmi, ako nas druží bratska ljubezen!

Zares, samo ljubezen sveta med brati more pomagati naši slovenski učeči se mladini, zlasti v sedanjem kritičnem časi, ko se siromašnim, a bistroglavnim slovenskim sinovom s povišano šolnino, z odpravljanjem slovenskih gimnazij in z nečlovekoljubnim postopanjem naših narodnih nasprotnikov v spodnje-štajarskih mestih proti slovenskim dijakom, prosečih si hrane, duri do višje izomike, narodu pa do prosvete hočejo zapreti.

Baš navedeni razlogi napotili so Ptujске rodoljube do naprave dijaške kuhinje. (Dalje prih.)

Domače novice.

(Kranjske gimnazije) prvi razred otvoril se bo neki privatno.

(Imenovanja.) Davkarski kontrolorji Vincencij Waida, R. Murgel, Anton Nučič, France Schinkouz in Anton Orehek imenovani so davkarji v devetem razredu; davkarski pristavi France Skrem, Frid. Martinčič, Leopold Ape, Jernej Kilar, Zmag. vit. pl. Andrioli in Jos. Ferlič davkarskimi kontrolorji v desetem razredu, narednik v Gradci Rajko Kraschowitz in davkarski praktikantje R. Mally, Teodor Lappain in Ignacij Mahorčič davkarskimi pristavi v enajstem razredu.

(Lepo umetno železno ograjo) izdelal je v delavnici tukajšnjega ključarskega mojstra gosp. A. C. Ahčina za deželni muzej „Rudolfinum“, namenjeno nad vratmi pri glavnem vhodu popolnem iz kovanega železa in v renesanskem slogu delavec g. Janez Spreitzer, rojen Ljubljčan, ki se je v Ljubljani pri g. A. C. Ahčinu izučil, potem pa na Dunaji obiskoval obrtno šolo. Jako lepa ograja ima v sredi kranjski deželni grb, kterege obdajajo arabeske in trtno perje. Drugi dve ograji enako ozaljšani boste imeli ena mestni grb Ljubljanski, druga grb kranjske hranilnice — uljak. Delo razstavljeno je na ogled na dvorišču g. Ahčina hiše v gledaliških ulicah št. 8 od 20. do 22. septembra.

(Izpred porotnega sodišča.) V petek in v soboto stalo je 21 zatožencev pred sodnijo, vsi zaradi hudodelstva vstaje in hudodelstva javne posilnosti. Predsedoval je nadsodn. svet. g. Gerdešič, javni zatožnik bil je g. dr. Ferjančič, zagovornik vsem 21 pa odvetnik g. dr. Ivan Tavčar. — Meseca maja ženil se je Fr. Trček iz Bevk z Ano Slabe iz Blatne Brezovice. Brezoviški fantje zahtevali so odkupnine 20 gl., to 1% od cele dote. Ker je pa ženin ponudil samo 10 gl., pozneje pa celo ni hotel ničesa dati, prepregli so z verigami cesto ter niso hoteli vpustiti v vas voznika, ki je prišel po balo. Ženin poslal je po žandarmerijo. Prišel je na lice mesta žandarski vodja Rus ter napravil red. Po noči ob 2. uri zaprli so svatom zopet cesto ter zahtevali odkupnino. Tu pa so posredovajočega žandarja zgrabili, pretepli ter mu vzeli sabljo, bajonet pa mu popolnoma skrivili. — Porotniki dobili so 97 vprašanj: 16 zatožencev so oprostili, drugi pa so dobili po deset, osem in sedem mesecev.

(Iz Celja) se poroča: Dne 19. t. m. se je pričela tukaj pred c. k. okrožnim sodiščem glavna obravnava proti dr. Francu Strafelli s Ptuja. Državno pravdnitvo ga je tožilo hudodelstva goljufije. Razprava se je za zatoženca jako ugodno zasukala. Dokazali so, da je denar skrnil doktorjev kancelist. Sodišče je na podlagi tega zatoženca oprostilo.

(Gosp. dr. Karl Gelingsheim), c. kr. okrajne sodnije pristav, odpovedal se je izvolitvi namestnikom načelnika v okrajnem zastopu Kozjem. Okrajno glavarstvo v Brežicah razpisalo je zaradi tega na dne 23. t. m. volilen shod.

(Nepoznan lopov) klati se že več časa po Celjski okolici in si dolgečas s tem preganja, da na tir južne železnice nanaša klade, s katerimi misli vlak iztirati. Prvo tako klado, 2.75 m. dolgo in 0.16 m. debelo, zavalil je dne 9. t. m. nekoliko pod drugim Celjskim Savinjskim mostom, na desni tir proge, ravno preden je pripuhah vlak. Osobnostni vlak pride, in na veliko srečo potnikom stroj klado seboj vleče do Celja, kjer so jo na kolodvoru pred strojem našli. Prav tako klado našel je nekoliko pozneje čuvaj Kugler na progi. Bila je nagliču nastavljena, da bi ga iztirala. Silen stroj jo je zlomil in s tira vrgel. Tacega hudobneža morala bi sodnija prav tako kaznovati, kakor razbojnika, kajti sto in sto ljudi je lahko v smrtni nevarnosti.

(Sadja) gre letos iz južnega Štajarja silno veliko na Nemško. Odkar je dozorelo, skoraj ni dneva, da ne bi šlo kakih štirideset voz sadja iz Malega Štajarja in sosednje Ogorske po železnici na Nemško. Sploh je na Pragarskem in Mariborskem kolodvoru vse živo. Z Ogorskega prihajajo poleg obilnega sadja še zdatno večje množine žita, ki je na Laško in v Švico namenjeno. To pa še ni vse. Južna železnica pričakuje letos z Ogorskega tudi jako velike množine vina, ki pojde skoraj pol zastonj na tuje. Ogorska vina pridobila so si v inostranstvu v poslednjih letih že precej veliko veljavo in ne po krivici. Prav bi

bilo, ko bi se jih tudi na Kranjskem bolj poprijeli, zlasti ondi, koder so do sedaj naročali ponarejena lesna vina. Ogorska vina so sicer za naš okus nekoliko trda, kakor dalmatinska, nezdrava pa niso.

(Benediktinke) na Reki so bile minuli teden v silni nevarnosti. V najbližnji sosesčini nastal je požar in vse je kazalo na to, da se bo tudi samostan vnel. Nunam, ki imajo tudi notranjo šolo in več gojenk, ni družega kazalo, kakor „plat zvona“ biti. Župan, župnik, opat, policijski komisar in več starišev, ki so imeli hčere v nunski notranji šoli, prihiteli so vsi obupani pred samostan hoteč svoje in druge rešiti. Nekaj časa je bilo malo upanja, kajti nune so se upirale moške v samostan spustiti, kar bi bilo proti samostanskim postavam. Na prigovarjanje č. gg. župnika in opata so nune vendar odprle samostanska vrata, in pričelo se je delo rešitve. Okoli polnoči je bil v sosesčini ogenj udušen, in ni bilo za samostan nobene nevarnosti več.

(Nagloma umrl) je Monakovski praktični zdravnik gosp. baron Rast v Mariboru na Štajarskem, kamor se je pripeljal te dni obiskat svojega brata barona Ferdinanda Rasta.

Razne reči.

— Dohodki kneza bolgarskega. Zasebni letni dohodki princa Ferdinanda Koburskega, sedanjega kneza bolgarskega, znašajo nad 160.000 mark. Mnogo večje premoženje, kterege bo knez dobil polovico, je v rokah njegove matere princesinje Klementine.

— Kedaj se je začel papirnati denar? V Heidelbergu na Nemškem nahaja se v mestnem arhivu neka stara listina, ki popisuje, kako je bila leta 1487 Granada premagana. Grof Tendilla je to leto oblegal trdnjavo Alhama in jo na zadnje tudi res dobil v svojo oblast. Ni pa veliko manjkalo, da bi bil moral oblegovanje popustiti. Denarja mu je namreč zmanjkalo in vojaki so začeli že na glas godrnjati, ko se jim ni več redno delila plača. V tej stiski pomagal si je grof Tendilla s tem, da je na male koščke papirja zapisal svoto denarja in svoje ime. Te listke dobivali so vojaki mesto denarja. Ob enem dal je tudi strog ukaz, da se morajo povsod ti papirnati denarji sprejemati s tisto veljavo, kakor kovani denar. On hoče pozneje za te liste toliko srebrnega denarja dati, kolikor je na papirju zapisanega. Da bo zdaj vsak brez skrbi sprejemal novi papirnati denar, zastavi grof svojo viteško čast in besedo, da nihče ne bo zavoljo tega kake škode trpel. Zgodovina pové, da je grof res „pošteno in krščansko“ ostal mož-beseda, in počasi ves papirnati denar zamenjal s srebrnim. Ker je bilo taceh papirnatih denarjev obilno med ljudstvom, so videli kupčevalci, da bi bilo enako ravnanje tudi njim v prospeh. Tako so se veliki kupci prvi tacega papirnatega denarja poprijeli in dandanes nahajamo „menjice“ povsod.

Telegrami.

Praga, 19. septembra. Župan Vališ umrl je danes nanagloma za mrtvoudom. Cesarski namestnik baron Kraus šel je takoj v njegovo stanovanje, da izrazi svoje sočutje. V izvanredni seji mestnega zbora se je sklenilo, da bodo napravili sprevod na občinske stroške.

Dunaj, 20. septembra. Kazenska pravda proti Zalewskemu se je pričela. Obtoženec prizna svoje hudodelstvo.

Belgrad, 19. septembra. Danes je bila prva seja ustavnega odbora. Pravosodni minister Avakumović imenovan je z dekretom predsednik. Kralj pozdravil je z brzojavko odbor ter izrazil željo, da točno reši v blagor naroda in zadovoljnost kraljevo svojo nalogo. Ministerski predsednik Ristić razjasnil je v odobranem nagovoru odborovo nalogo.

Sofija, 20. septembra. „Reut. izvestje“: Predčerašnjim bile so povodom obletnice združenja Bulgarije skoraj po vseh bolgarskih in vzhodnorumelijskih mestih patrijotične demonstracije, posebno v Plovdivu, kjer je bilo navdušenje posebno veliko. Mnogo brzojavnih čestitk došlo je Stambulovu, Stranškemu in Stojanovu.

Petrograd, 20. septembra. Turški veleposlanik Šakir paša odpotoval je v Krim, kjer bo ostal 14 dni.

Umrlj so:

17. septembra. Janez Mestek, delavčev sin, 1 mes., Tržška cesta št. 26, katar v črevesu.

18. septembra. Barba Jager, hišna posestnica, 62 let, sv. Petra cesta št. 81, jetika.

19. septembra. Artur Šule, knjigovodjev sin, 10 let, Poljanska cesta št. 60, otrpnenje črev.

V bolnišnici:

17. septembra. Franc Zajc, pek, 29 let, jetika.

Tujci.

18. septembra.

Pri *Maldou*: Stan, trgovec, iz Pariza. — Horwitz, Petritz, Odendall, trgovci, z Dunaja. — Rihard, Bruton, kapitan, s soprogo, iz Trsta. — Dr. Sešič, zasebnik, iz Trsta. — Gorup, Koperitsch, Konstantini, Dall, Asto, zasebniki, z Reke.

Pri *Stona*: M. Thuretzky, časnikar, z Dunaja. — Reisner, Blumrich in Grader, trgovci, z Dunaja. — J. Gammer, trgovec, iz Solnograda. — Dr. J. Gruber, profesor, iz Dolenjega Avstrijskega. — L. Schimmerling, trgovec, iz Štira. — J. Vek, bilježnik, z Moravskega. — M. Jankovič, kr. srbski poročnik, z družino, iz Belgrada. — Dvorak, Stöckl, Onusek, Benič, Leustek, zasebniki, iz Zagaba. — M. Kurz pl. Goldenstein, knjigovodja, iz Grada. — L. Jordan, deželne sodnije svetovalec, s soprogo, iz Celja. — Baron May, veleposestnik, s soprogo, iz Istre. — Pavlina Četelo, soproga podjetnika, iz Petrinje. — P. Patauniček, profesor, s soprogo, iz Celovca. — M. Braune, soproga trgovca, z vnukinjo, iz Kočevja. — F. Reitharek, trgovec, s soprogo, iz Tržiča. — Dr. G. Bampo, zasebnik, iz Istre. — Triscoli, Stehr, zasebnika, iz Trsta. — Parmeggioni, Dreossi, posestnika, od Goriškega. — Kohnfelder, Kohn, trgovec, iz Reke.

Pri *Južnem kolodvoru*: F. Preuschl, nadporočnik, s soprogo, z Dunaja. — J. Hörice, namestnik poročnika, s Češkega. — M. Todejevič, soproga trgovca, iz Reke.

Pri *Avstrijskem caru*: P. Kruly, poštar, iz Žaleca. — F. Suša, posestnik, iz Senožeč.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrina na 24 ur v mm
		razkoma v mm	toploma po Celziju			
19.	7. u. zjut.	737.86	+13.2	brezvet.	megla	2.20
	2. u. pop.	735.56	+23.4	sl. svzh.	del. jasno	
	9. u. zveč.	735.08	+19.0	sl. jzap.	oblačno	

Zjutraj megla, čez dan nekoliko oblačno, zvečer po poludevkih dež ter bliskalo se je na vzhodu in zapadu. Srednja temperatura 18.5° C., za 4.7° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafno poročilo.)

20. septembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 15 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ 50 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	112 „ 30 „
Papirna renta, davka prosta	96 „ 05 „
Akcije avstr.-ogorske banke	882 „ — „
Kreditne akcije	281 „ 70 „
London	126 „ 05 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 96 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 95 „
Nemške marke	61 „ 55 „

Zahvala.

Vsem, ki so pripomogli, da se je povoljno in vspešno izvršila veselica, ktero je v nedeljo 18. t. m. v Schreinerjevi pivnici priredila Šentpeterska podružnica v prid sv. Cirila in Metoda družbi, vzlasti pa gospicima deklamovalkama, gospicam, ki so razprodajale srečke, obče čislaneemu pevskemu društvu „Slaveu“ na izbornem petji, posebno gosp. pevovodji in gosp. Iv. Medenu, dalje darovateljem lepih dobrot, gostilničarki gosp. Franji Tankovi na dobri postrežbi, kakor tudi p. n. občinstvu, ki se je toliko blagohotno in darežljivo vdeležilo veselice, izreka tem potom najtoplejšo zahvalo

veselični odbor.

Katoliška Bukvarna

v Ljubljani

priporoča sledeče knjige:

- Andree, Allgemeiner Hand-Atlas* in 120 Kartenseiten mit vollständigem Namenverzeichnis. 2. Auflage. 12 zvezkov à gld. 1.24
- Caussette, Manresa für Priester.* Ausführliche Exercitienvorträge. 2 zvezka . gld. 4.03
- Deharbe's Katholischer Katechismus für Kinder* in katechetischer Lehrweise erklärt . . . . . gld. 3.35
- Hartmann, Repertorium Rituum.* Uebersichtliche Zusammenstellung der wichtigsten Ritualvorschriften für die priesterlichen Functionen. 5. Auflage . . . . . gld. 7.44
- Lehmkuhl, Compendium theologiae moralis.* Editio altera . . . . . gld. 4.34
- Schepers, Alfons M. von Liguori* in seiner Mission als Heiliger, Ordensstifter u. Kirchenlehrer . . . . . gld. —.62
- Schott, Die Wunder von Lourdes.* 18 zvezkov à gld. —.25